

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Паунита Михайлова Петрова

член на научното жури съгласно Заповед № РД-22-821 от 08.04.2025г. на проф. д-р Румен Младенов, Ректор на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ относно открита процедура за защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Международно право и международни отношения“

за дисертационния труд на Христо Бойчев Боев – докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Публичноправни науки“ на Юридически факултет на ПУ "Паисий Хилендарски" -

на тема:

„Режим на санкциите, налаган от Съвета за сигурност към ООН за поддържане и възстановяване на мира и сигурността“

Уважаеми членове на научното жури,

Докторантът Христо Бойчев Боев е завършил право в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ през 2000г.. От 2017г. е докторант в докторска програма „Международно право и международни отношения“ в Юридически факултет на ПУ "Паисий Хилендарски" с научен ръководител проф. д-р Ирена Илиева, като през 2020г. е отчислен с право на защита. Понастоящем е практикуващ юрист – адвокат към Варненската адвокатска колегия. Има богат практически опит на различни позиции като юрист. Бил е за кратко и хоноруван преподавател във ВСУ „Черноризец Храбър“.

Актуалността и значимостта на темата на дисертационния труд са безспорни. Освен традиционните рискове и заплахи, съвременният свят е изложен и на много нови, наречени от изследователите нетрадиционни предизвикателства, рискове и заплахи, които представляват пряка опасност за мира и сигурността в света. Съветът за сигурност е органът на ООН, който отговаря за поддържането или възстановяването на международния мир и сигурност и в изпълнение на това му правомощие той може да реши какви мерки да предприеме срещу съществуващите заплахи. Практиката на Съвета за сигурност показва, че в изпълнение на това му правомощие той налага санкции в

подкрепа на мирните преходи, възпиране на неконституционни промени, ограничаване на тероризма, защита на правата на човека и насърчаване на неразпространението на ядрени оръжия. От 1966 г. насам Съветът за сигурност е наложил 30 санкционни режима, като санкциите на Съвета за сигурност имат различни форми и обхват с оглед на различните цели, които преследват.

Понастоящем има 14 действащи санкционни режима, наложени в подкрепа на политическо уреждане на конфликти, неразпространение на ядрено оръжие и борба с тероризма.

Налагането на санкции от Съвета за сигурност е свързано с много предизвикателства и поражда редица въпроси, най – важният от които е да не се нарушат основополагащи принципи на съвременното международно право и в същото време тези санкции да бъдат ефективни и да постигнат целта си, свързана с изграждане на мироопазването. Това поражда и редица теоретични въпроси.

Представеният дисертационен труд е с обем 232 стр.. Той се състои от увод, три глави, заключение и списък с използваната литература. Работата е логически структурирана, като структурата отговаря на темата и заглавието. Списъкът с използваната литература включва 91 източника на български, руски и английски езици.

Уводът очертава актуалността, предмета, целта и задачите на дисертационното изследване. Очертана е и работната хипотеза, която ще бъде доказвана в изложението.

Посочена е и методологията, като считам че тя е описана изчерпателно.

Първа глава разглежда международните организации за поддържане на мира и сигурността в света, като проследява тяхното възникване и развитие, както на универсално, така и на регионално ниво. Дисертацията обаче използва наименованието институции вместо организации. Препоръката, която ще отправя във връзка с тази глава е при бъдеща публикация на дисертацията използваното наименование институции, да се замени с организации, защото става въпрос за международни организации, които са субекти на международното право с призната международна правосубектност, а не просто някакви институции с неизяснен международноправен статус.

Приветствам разглеждането на регионалните организации и проследяването на тяхната роля на регионално ниво за решаването на конфликти. Това обогатява съдържателно и аналитично труда, тъй като ролята на регионалните организации

нараства и ще нараства и действително те могат да се окажат по – ефективни в разрешаването на регионални проблеми и ситуации, застрашаващи международния мир и сигурност. Приносен момент на труда е изясняване на съотношението на правомощията между ООН и регионалните организации по въпросите, свързани с поддържането на международния мир и сигурност и очертаване на границата на компетентността на регионалните организации, както и изясняване на въпроса за правомощията при вземане на решения относно мерките за прилагане на сила, тъй като Съветът за сигурност единствен може да вземе такива решения.

Глава втора на дисертационния труд е посветена на теоретичните проблеми на режима на санкциите. Тази част на научното изследване съдържа аналитичното ядро на труда и изключително много го обогатява със своите изводи. Приносен момент тук е изясняване на понятието „санкция“. Разгледани са многообразни определения на санкциите, очертаващи техните специфики и характерни белези. Авторът на дисертационния труд изразява и своето становище, като се присъединява към определението на понятието „санкция“, съдържащо се в позицията на Комисията по международно право, обосновавайки и аргументирайки това свое виждане.

В тази глава са разгледани и съществуващите различни видове класификация на санкциите в международноправната доктрина и критериите за определяне на видовете санкции, което също е научен принос на труда. На основата на направения анализ на практиката се установява кои са най-често срещаните санкции, а именно: икономическите. Принос на научният труд е и разграничаването на санкциите, едностранните ограничителни мерки, контрамерките и юридическата отговорност. Изследването е обогатено с ценния анализ за съответствието на санкциите с основните принципи на съвременното международно право и най-вече със защитата правата на човека. Прави се важният извод, че санкциите водят и до така наречените „съпътстващи щети“ на цивилното население, което не е официално обявен обект на санкции и на тази база се разглежда изразеното от някои автори становище за необходимостта от реформа на механизма за налагането на санкции, на целенасочени и плавни промени в санкционния режим. Дисертантът не се колебае и ясно изразява позицията си, че независимо от критичните становища на редица автори, санкциите, налагани от Съвета за сигурност на ООН продължават да се възприемат като мощен инструмент за постигане на международен мир и тяхната ефективност зависи в най-голяма степен от координираните усилия на международната общност и внимателен анализ на

поставените конкретни цели и средства, с които те да бъдат реализирани, основаващ се на минал опит.

Третата глава на дисертационния труд разглежда конкретните санкции на Съвета за сигурност. Авторската позиция и тук е ясно изразена, а именно, че принудителните мерки са най-ефективни за поддържане или възстановяване на международния мир и сигурност, когато се прилагат като част от цялостна стратегия, включваща поддържането и изграждането на мира. Практиката на прилагане им в международните отношения показва, че тяхната ефективност при постигане на целите, за които са наложени, зависи до голяма степен от създаването на ефективен механизъм за тяхното прилагане.

Дисертантът показва задълбоченост на проучването, аналитични умения и способност да прави авторови заключения и изводи на база на проучения материал. Показва добро познаване на материята и способност логически да изложи събраната и проучена информация. Целите и задачите, поставени от него още в увода, са успешно постигнати по-нататък в изложението. Работата има познавателна и научна стойност. Трудът се отличава с ясен изказ, изчистен стил и показва добро познаване на проблематиката. Проучени са голям обем източници, като отличното познаване на материята допринася за задълбочената аналитичност и формирането на изводи от дисертанта.

Авторефератът коректно отразява структурата и съдържанието на дисертацията.

Резултатите от научното изследване са достигнали до научната общност чрез три публикации по темата на дисертацията.

Въз основа на всичко това считам, че представеният дисертационен труд „Режим на санкциите, налаган от Съвета за сигурност към ООН за поддържане и възстановяване на мира и сигурността“ има сериозна теоретична стойност. Той отговаря на всички изисквания, посочени в чл. 6, ал. 3 на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Съдържа оригинални идеи, подкрепени със сериозни аргументи, които доразвиват и обогатяват международноправната наука. Поради това давам категорична положителна оценка и убедено предлагам на почитаемото научно жури да вземе решение за присъждането на Христо Бойчев Боев на образователната и научна степен „доктор“.

06.05.2025г.

Подпис:

/Доц. д-р Паунита Петрова/